

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра механічної та електричної інженерії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Станіслав ПОПОВ
« 09 » грудня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в сфері обслуговування

освітньо-професійна програма	Туризм
спеціальності	242 Туризм і рекреація
галузь знань	24 Сфера обслуговування
освітній ступінь	бакалавр
Факультет технологій тваринництва та продовольства	

Полтава 2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в сфері обслуговування» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Туризм спеціальності 241 Туризм і рекреація

Мова викладання: державна

Розробник: Дрожжана Ольга, старший викладач кафедри механічної та електричної інженерії

« 09 » грудня 2024 року

 Ольга ДРОЖЖАНА

Схвалена на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії
протокол від 09 грудня 2024 року № 5

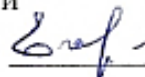
Погоджено гарантом освітньої програми Туризм

«26 12» грудня 2024 року

 Юрій ПОТЮННИК

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «Туризм і рекреація»

протокол від 26 грудня 2024 року №5

 Олена ЄГОРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття вищої освіти
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (<i>обов'язкова</i> чи <i>вибіркова</i>)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2 (242ТР_бд_2023)
Семестр	2
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Формування сучасних теоретичних знань, умінь та навичок для здійснення ефективної професійної діяльності в сфері обслуговування шляхом забезпечення оптимального управління безпекою життєдіяльності та охороною праці в закладах сфери обслуговування, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку та усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях та безпеки життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни:

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: «Географія туризму та рекреації», «Основи туризмознавства», «Рекреологія і курортна справа», «Туристичне краєзнавство», «Правове регулювання діяльності закладів сфери обслуговування».

4. Компетентності:

Загальні:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

Фахові:

ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

ФК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

5. Програмні результати навчання:

ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР9. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
<p>ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.</p>	<p>Знати основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів з питань безпеки туризму. Розуміти важливість безпекових питань. Вміти використовувати набуті знання в практичній діяльності.</p>
<p>ПР9. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.</p>	<p>Опанування знаннями, вміннями та навичками для організації роботи в закладах сфери обслуговування відповідно до вимог охорони праці та протипожежної безпеки.</p> <p>Знати оточуюче середовище людини, яке обумовлене сукупністю діючих факторів – природного, соціального, матеріально-духовного та іншого характеру, а також їх здатність впливати на людину і її здоров'я.</p> <p>Оцінювати та реагувати на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я працівника.</p> <p>Впроваджувати безпечні технології, вибирати оптимальні умови і режими праці, проектування та організації робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі безпеки.</p>
<p>ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.</p>	<p>Знати закономірності формування, розвитку і стійкого функціонування систем різного рангу та їх взаємовідносини для встановлення комфортних умов існування людини</p> <p>Знати принципи та механізми реалізації соціальної відповідальності та громадянської свідомості у сфері праці та вміти реалізувати корпоративну соціальну відповідальність в сфері охорони праці.</p> <p>Знати основні принципи формування безпечної життєдіяльності людини; принципи гармонійного розвитку людини та сталого розвитку суспільства, основні принципи здорового способу життя.</p> <p>Знати та застосовувати основні засади охорони довкілля від забруднення.</p>
<p>ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях</p>	<p>Здійснювати прогнозування можливостей і наслідків впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини</p> <p>Вміти застосовувати ризик-орієнтований підхід для оцінки виникнення та розвитку небезпечних подій.</p> <p>Вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог в сфері обслуговування щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях. Приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень в різних професійних ситуаціях.</p>

6. Методи навчання:

Словесні методи: лекція; *практичні методи* – практичні завдання, робота з навчально-методичною літературою, нормативними документами; *наочні методи:* ілюстрування, демонстрування; *комп'ютерні, мультимедійні методи:* використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання та відеоконтента; *методи письмового контролю:* тестування.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Актуальність сучасного стану безпеки життєдіяльності. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Структура системи безпеки життєдіяльності та індикатори загального людського розвитку. Безпека в системі «людина-техніка-середовище». Таксономія небезпек. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Надзвичайні ситуації. Об'єкти підвищеної небезпеки.

Поняття ризику. Види ризиків. Оцінка ризику. Управління ризиком. Концепція прийнятного ризику. Ризик в туризмі. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій.

Тема 2. Природні та техногенні небезпеки.

Небезпечні геологічні процеси і явища. Небезпечні метеорологічні явища. Небезпечні гідрологічні процеси та явища. Пожежі в екосистемах. Біологічні небезпеки. Правила поведінки під час природних небезпек.

Аварія, види аварій. Катастрофа. Хімічні аварії. Радіаційні аварії. Гідродинамічні аварії. Аварії на транспорті. Пожежі та вибухи. Антропогенний вплив на навколишнє середовище.

Екологічна безпека як об'єкт правового регулювання. Характеристика техногенно-екологічної безпеки

Тема 3. Соціально-політичні небезпеки.

Соціальні небезпеки, їх класифікація. Причини соціальних небезпек. Соціальні чинники, що впливають на життя та здоров'я людини: злочинність, алкоголізм, наркоманія, куріння, соціальні хвороби. Соціальні конфлікти. Синдром натовпу. Політичні небезпеки. Тероризм. Війна. Поведінкові реакції населення у надзвичайних ситуаціях.

Тема 4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.

Оцінка небезпечних факторів середовища за допомогою органів чуття. Види поведінки людини та її психічна діяльність. Психологічна реакція людей на небезпеку. Психофізіологічні фактори небезпек. Психологічна надійність людини та її роль у дотриманні заходів безпеки. Стресостійкість.

Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.

Поняття здоров'я. Принципи здорового способу життя. Вплив негативних факторів середовища на здоров'я людини. Фізична рекреація та оздоровчо-рекреаційна рухова активність. Безпека харчування. Медичні аспекти безпеки в туризмі.

Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.

Менеджмент безпеки. Механізми регулювання безпеки, зниження ризиків і зниження наслідків надзвичайних ситуацій. Правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення у надзвичайних ситуаціях. Органи управління, сили і ресурси для попередження та реагування на надзвичайні ситуації.

Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт. Організація взаємодії сил при проведенні аварійно-рятувальних робіт та основних видів забезпечення у зоні надзвичайних ситуацій.

Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій. Навчання населення діям та способам захисту у разі виникнення надзвичайних ситуацій та аварій.

Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці в сфері обслуговування. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.

Сучасний стан охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Законодавча та нормативна база України з питань охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Відповідальність за порушення вимог законодавства з охорони праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Нормування робочого часу та часу відпочинку.

Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності. Сутність та напрями корпоративної соціальної відповідальності у соціально-трудових відносинах. Механізми реалізації корпоративної соціальної відповідальності у сфері охорони праці. Соціальний пакет як складова корпоративної соціальної відповідальності. Відображення питань корпоративної соціальної відповідальності перед працівниками у міжнародних стандартах. Сутність та функції екологічної відповідальності.

Тема 8. Організація охорони праці на підприємствах сфери обслуговування. Навчання з питань охорони праці.

Управління охороною праці в організації. Служба охорони праці. Контроль за станом охорони праці в організації. Права та обов'язки адміністративно-технічних працівників, робітників і службовців туристичного комплексу. Атестація робочих місць за умовами праці. Навчання з питань охорони праці. Контроль за виконанням вимог безпеки в туризмі. Страхування від небезпек у туристичній діяльності.

Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань в сфері обслуговування.

Травматизм і професійні захворювання працюючих, як одна із найважливіших медико-соціальних проблем сьогодення. Законодавче та нормативно-правове забезпечення та профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.

Виробничі травми, профзахворювання, нещасні випадки пов'язані з виробництвом. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків.

Основні заходи профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності.

Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії в сфері обслуговування.

Праця та її фізіолого-психологічні особливості. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Заходи запобігання виробничої втоми. Гігієна праці та виробнича санітарія. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Гігієна туриста в туристичній подорожі.

Оцінка параметрів мікроклімату та освітлення на туристичних комплексах. Шум, вібрація, електромагнітні поля та випромінювання, методи та засоби захисту від їх дії.

Тема 11. Основи виробничої безпеки в сфері обслуговування.

Основи безпеки туристичної діяльності. Забезпечення безпеки у турфірмі та екскурсійному підприємстві. Забезпечення безпеки у готельному комплексі.

Правила виживання людини в екстремальних умовах.

Безпека перевезення туристів на транспорті. Забезпечення безпеки туристів в різних видах туризму: подієвого, лікувально-оздоровчого, пішохідного, велотуризму, екотуризму.

Електробезпека. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Напруга дотику. Крокова напруга. Електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Тема 12. Основи пожежної профілактики підприємств в сфері обслуговування.

Організація протипожежного захисту в туристському комплексі. Загальні відомості про процеси горіння, вибухово-пожежну небезпеку речовин і матеріалів. Вогнестійкість будівельних конструкцій і класифікацій зон і приміщень з пожежо- і вибухонебезпечності. Забезпечення евакуації людей з будівель і приміщень. Самозахист людей при пожежах. Протипожежні вимоги до експлуатації електроприладів інженерних систем і до проведення масових заходів. Вогнегасні речовини і первинне знаряддя пожежогасіння. Системи автоматичної пожежної сигналізації та пожежогасіння

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 2 (242TP_бд_2023)			
	Усього	у тому числі		
л		п	с.р	
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	7	2	-	5
Тема 2. Природні та техногенні небезпеки	7	-	2	5
Тема 3. Соціально-політичні небезпеки	7	-	2	5
Тема 4 Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	7	2	-	5
Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	7	-	2	5
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно- функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.	9	2	-	5
Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці в сфері обслуговування. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	7	2	2	5
Тема 8. Організація охорони праці на підприємствах сфери обслуговування. Навчання з питань охорони праці.	7	2	-	5
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань в сфері обслуговування.	7	2	-	5
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії в сфері обслуговування	9	2	2	5
Тема 11. Основи виробничої безпеки в сфері обслуговування.	9	2	2	5
Тема 12. Основи пожежної профілактики підприємств у сфері обслуговування.	7	-	2	5
Усього годин	90	16	14	60

8.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма 2 (242ТР бд 2023)
1	Тема 2. Природні та техногенні небезпеки	2
2	Тема 3. Соціально-політичні небезпеки	2
3	Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я	2
4	Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці в сфері обслуговування. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	2
5	Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії в сфері обслуговування	2
6	Тема 11. Основи виробничої безпеки в сфері обслуговування	2
7	Тема 12. Основи пожежної профілактики підприємств в сфері обслуговування	2
	Разом	14

9.Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма 2 (242ТР бд 2023)
	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	
1	Ризик як кількісна оцінка небезпек	5
	Тема 2. Природні та техногенні небезпеки	
2	Екологічна безпека як об'єкт правового регулювання. Характеристика техногенно-екологічної безпеки.	5
	Тема 3. Соціально-політичні небезпеки	
3	Соціальні чинники, що впливають на життя та здоров'я людини	5
	Тема 4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	
4	Стресостійкість.	5
	Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	
5	Безпека харчування	5
	Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно- функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.	
6	Управління силами та засобами об'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій	5
	Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці в сфері обслуговування. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	
7	Сутність та функції екологічної відповідальності	5
	Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці в сфері обслуговування	
8	Права та обов'язки адміністративно-технічних працівників, робітників і службовців туристичного комплексу	5
	Тема 9. Профілактика травматизму та професійних	

	захворювань в сфері обслуговування	
9	Дослідження виробничого травматизму та профзахворювань	5
	Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії в сфері обслуговування	
10	Шум, вібрація, електромагнітні поля та випромінювання, дія на організм людини, методи та засоби захисту персоналу від їх дії.	5
	Тема 11. Основи виробничої безпеки в сфері обслуговування	
11	Безпека перевезення туристів на транспорті. Забезпечення безпеки туристів в різних видах туризму.	5
	Тема 12. Основи пожежної профілактики підприємств в сфері обслуговування	
12	Пожежна сигналізація. Засоби та системи пожежогасіння	5
	Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти не передбачена навальним планом.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
<p>ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.</p> <p>ПР9. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.</p> <p>ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.</p> <p>ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях</p>	<p>Поточний контроль: виконання вправ на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів</p> <p>Семестровий контроль: залік</p>

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом - **залік**.

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується екзаменом із занесенням у відомість обліку успішності.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	-		2	2
Тема 2. Природні та техногенні небезпеки	5		2	7
Тема 3. Соціально-політичні небезпеки	5		2	7
Тема 4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	5		2	7
Тема 5. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	-		2	2
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів у надзвичайних ситуаціях.	-		2	2
Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці в сфері обслуговування. Соціальна відповідальність у сфері охорони праці.	5		2	7
Тема 8. Організація охорони праці на підприємствах сфери обслуговування. Навчання з питань охорони праці.	-		2	2
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань в сфері обслуговування.	-		2	2
Тема 10. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії в сфері обслуговування	5		2	7
Тема 11. Основи виробничої безпеки в сфері обслуговування.	5		2	7
Тема 12. Основи пожежної профілактики підприємств у сфері обслуговування.	5	41	2	48
Разом	35	41	24	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	<p>Здобувач вищої освіти правильно виконав практичне завдання, спроможний пояснити методику її розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату, бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.</p> <p>Показує високий рівень, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.</p>
2-3	<p>Здобувач вищої освіти практичне завдання виконав повністю, але з деякими огріхами, в цілому відповів на поставлені запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.</p> <p>Показує достатній рівень, що в основному забезпечує вимоги до знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.</p>
1	<p>Здобувач вищої освіти дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.</p> <p>Показує низький рівень знань, умінь, навичок та компетентностей, що викладені в робочій програмі навчальної дисципліни.</p>
0	<p>Здобувач вищої освіти практичне завдання не виконав, не опанував навчальний матеріал з теми дисципліни, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.</p>

Шкала та критерії оцінювання виконання тестів

Вид контролю: розв'язування тестів

Мета тестового контролю: перевірка успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь і навичок з тем дисципліни.

Час виконання: перше тестування — 41 хв.

Структура тестів: тестування складається з 41 завдання. Відповіді на завдання тесту не потребують словесного вираження думок, а тільки вибору однієї правильної відповіді із запропонованих варіантів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Правильна відповідь на питання тесту
0	Неправильна або відсутня відповідь на питання тесту

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Завдання виконане в повному обсязі, має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; користується широким арсеналом засобів доказу власної думки; розв'язує складні проблемні завдання як навчального, так і практичного характеру; має здібності системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє створювати та розв'язувати проблеми; робить висновки і пропонує рішення для складних навчальних і виробничих ситуацій; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності. Рівень сформованості фахових умінь: високий – здатність працювати автономно та володіння умінь творчо-пошукової діяльності.
1	Завдання виконано не в повному обсязі й відзначається неповнотою викладу думок; висновки мають поверхневий характер; застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях. Рівень сформованості фахових умінь: середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань
0	Завдання самостійної роботи не виконані, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Персональний комп'ютер (ноутбук) із доступом до мережі Інтернет (Wi-Fi), мультимедійне обладнання (проектор, екран). Платформа Google Workspace for Education пакет Fundamentals. Офісний пакет Microsoft 365. Операційна система Windows, веббраузери. Прилад для вимірювання гостроти зору ПОЗ-1, апарат для реєстрації кров'яного тиску, фонендоскоп, подвійна сходинка, секундомір, гідротермометр НТ39, гнучкий термоанемометр ТА1100, газоаналізатор УГ-2, газоаналізатор ZG116, люксметр LX1010-, цифровий шумомір SL-824. Електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua/>), автоматизована система управління ПДАУ (АСУ ПДАУ) (<https://asu.pdau.edu.ua/>), електронне освітнє середовище на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua/>).

13. Політика навчальної дисципліни

1. Щодо термінів виконання та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це деканат шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Декан факультету своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із

навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету за участю викладачів відповідної кафедри. Отриманий результат у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточним.

2. Щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

3. Щодо відвідування занять: навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

4. Щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

5. Щодо оскарження результатів оцінювання:

Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Безпека туристичної діяльності: навч. посіб. / за ред. В. К. Федорченка. Київ: Академія, 2019. 312 с.
2. Грибан В. Г., Фоменко А. Є., Казначеев Д. Г. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 388 с.
3. Кожемяко Т. В., Коваль Ю. В. Безпека життєдіяльності : навч. посіб., Черкаси, 2023. 111с.
4. Левченко О.Г., Землянська О.В., Праховнік Н.А., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : [підруч. для студ. спец. з природн., соц.-гуманіт. наук та інформ.-комунікац. технологій]. Київ : Каравела, 2023. 267 с

5. Мелех, Л. В. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219 с.
6. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 384 с.
7. Омелянов О. М., Спирін А. В., Твердохліб І. В. Безпека праці та життєдіяльності : навч. посіб. Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця : ВНАУ, 2020. 334 с.
8. Пожарова О. В. Охорона праці : навч. посіб. Одеса, 2022. 86 с.
9. Русакова Т.І., Золотько О.В., Долженкова О.В., Левицька О.Г., Войтенко Ю.В. Навчальний посібник з дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» : навч. посіб. Дніпро: ПП Вахмістров О. Є., 2022. 148 с.
10. Сокурєнко В., Бандурка О., Бортник С. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навч. посіб. / Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2021. 308 с.

Нормативно-правові акти

1. Кодекс законів про працю України : Кодекс України № 322-VIII від 10 грудня 1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 08.12.2024).
2. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 08.12.2024).
3. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» : наказ МОЗ України № 248 від 08 квітня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#Text> (дата звернення 08.12.2024).
4. Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання): постанова Кабінету Міністрів України № 297 від 11 березня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення 08.12.2024).
5. Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05) та Переліку робіт з підвищеною небезпекою : наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text> (дата звернення 08.12.2024).
6. Про затвердження Типового положення про службу охорони праці (НПАОП 0.00-4.35-04) : наказ Держ. ком. України з нагляду за охороною праці № 255 від 15 листопада 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text> (дата звернення 08.12.2024).
7. Про охорону праці: Закон України № 2694-XII від 14 жовтня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення 08.12.2024).
8. Про систему громадського здоров'я : Закон України № 2573-IX від 06 вересня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text> (дата звернення 08.12.2024).
9. Про туризм: Закон України № 324/95 від 15.09.1995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80/ed19950915#Text> (дата звернення 08.12.2024).

Допоміжні

1. Безпека особи в умовах ведення бойових дій : наук.-практ. посіб. / М. С. Туркот, С. В. Шмаленя, С. О. Харитонов, А. В. Столітній, Г. О. Ганова, О. В. Єні, О. В. Лазукова, О. В. Баулін, І. М. Бевзюк, М. В. Київ: Норма права, 2023. 184 с.
2. Гороховський, Є. Ю. Безпека життєдіяльності : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра всіх спеціальностей. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 108 с.
3. Козинець В. М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму : навч. посіб. Київ: Кондор, 2006. 576 с.
4. Кошель, В. І. Основи охорони праці : навч. посіб. / В. І. Кошель, Г. П. Сав'юк, Б. С. Дзундза. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 182 с.